

Selvgotheden hos en meget stor Del af vore gejstlige er meget stærkt udpræget, vil det være ret farligt at slaa den Doktrin fast, at deres Gerninger skulde maales med en anden Alen end andres. Den højtærede Minister nævnte et Tilfælde som forekommer mig ganske oplysende, nemlig Tilfældet Trier contra Pastor Hornbech. Det vilde dog være ganske urimeligt, at Præsten kunde injuriere Folk og saa komme for en Domstol, der dømte ham ud fra helt andre Forudsætninger, end de almindelige Domstole gøre. Hvis man bruger saadanne stærke Verbalinjurier som dem, der i hin Sag bleve paatalte, ere almindelige Mennesker sikre paa at blive dømte for dem, men naar det er en Præst, der gør sig skyldig i sligt — og navnlig Præster af den indremissionske Retning tillade sig jævnlig den Slags Ting — kan det meget let hændes, at en Provsteret en skønne Dag erkender, at det for Præster maa være tilladeligt, der staar jo mange slemme og haarde Ord i Bibelen. Men det bliver mærkeligt for ikke gejstlige Mennesker at se, at de skulle straffes, naar de bruge platte og stærke Udtryk om Medborgere, medens Præsten gaar fri.

Ministeren sagde, at det her drejede sig om Vranglære, forargeligt Levned og Embedsforsøelse. Det om Vranglære skal jeg lade ligge, det vilde føre for langt, og holde mig til de to andre Punkter. Hvis en Embedsmand fører forargeligt Levned, bliver han tiltalt for de almindelige Domstole, hvis Forsøelsen kan medføre Strafansvar, og det samme gælder, hvis Talen er om Embedsforsøelser. Jeg ved nok, at vi for Militæret opretholde særlige Retter, men ellers ere vore Embedsmænd underkastede de almindelige Domstole, og det forekommer mig urimeligt, at Kirken skulde have sine særegne Domstole. Lad de kirkelige Embedsmænd med Hensyn til Lov og Ret staa under de samme Dommere som de øvrige Samfundsborgere. Naar adskillige af Udvalgets Medlemmer ikke ere gaaet med til at forlange en betydelig Forandring i den bestaaende militære Domsordning, ligger det i, at de militære Ministre i Fjor oplyste, at en Kommission arbejder paa en Revision af disse Domstole, og man har da villet afventet Resultatet af dette Arbejde.

Til 2den Behandling af Lovforslaget er der fremkommet forskellige ny Ting, bl. a. et Afsnit om Kommunedommere. Forslaget herom skyldes Udvalget. Et Flertal har ønsket det, og til sidst sluttede hele Udvalget i Fjor sig dertil, ligesom nu

Ministeren. Naar jeg i Fjor ved Sagens første Behandling udtalte mig noget skeptisk om den Tanke at ansætte saadanne ikke retslærde Kommunedommere, gjorde jeg det navnlig med Henblik paa Erfaringer fra England og den der gamle Kredsdommerinstitution. At jeg sammen med min Partifælle i Udvalget ikke destomindre har kunnet gaa ind paa Forslaget, skyldes den Omstændighed, at vel skal den, der tiltales, finde sig i at blive tiltalt ved en Kommunedommer og eventuelt dømt, men den, der har Paataaleretten, kan selv bestemme, om han vil gaa til Kommunedommere eller til de almindelige Domstole, og hvis han føler sig brøstholden ved Afgørelsen hos Kommunedommere, kan han kræve sin Sag behandlet for de almindelige Domstole efter de almindelige Regler for Sagers Behandling. Herefter synes jeg, at mine Betæneligheder maatte svinde, og naar man fra anden Side saa stærkt fremhævede, at Befolkningen vilde opnaa et Gode ved at faa en Del Smaasager afgjorte uden stort Besvær, har jeg ikke ment at burde fastholde mine Indvendinger. Denne Rettergangsform har, det maa indrømmes, adskillige Fordele, baade Billighed og Nemhed, og dertil kommer, at i mange Tilfælde vil en praktisk Mand nok saa hurtig kunne skaffe en Afgørelse til Veje som en retslærd Dommer, der ikke altid lægger Livets praktiske Forhold til Grund for sine Afgørelser, men nærmest holder sig til sine Lovparagraffer.

Der er gjort forskellige Forbedringer i Lovforslaget i Henseende til at skaffe Dommerne Sagkundskab, hvad der allerede er nævnt af den ærede Ordfører. Et enkelt Punkt kunde jeg og mine Partifæller have ønsket optaget i dette første Afsnit, nemlig Fagdomstole, Arbejdsretter, som der tidligere har foreligget Forslag om her i Rigsdagen; man har det jo allerede adskillige andre Steder. Imidlertid stødte det paa Vanskeligheder, og man fremhævede, at Sagen kunde ordnes uafhængig af denne Lov. Derfor have vi sluttet os til, at man ikke optog denne Tanke i dette Forslag. Det er imidlertid vort Haab, at man vil komme til Oprettelsen af saadanne Domstole. Maaske man vil kunne gaa til en fakultativ Indretning af dem, idet man kunde lade det være afhængigt af, hvorvidt der paa de paagældende Steder var et stærkt Ønske fra de særlig interesserede om at faa saadanne Retter oprettede. Disse Kommunedommere gælde jo kun for Landet, og de ville kunne optage en hel Del Spørgsmaal vedrørende Arbejderfor-